

Het afstellen van de brijbak. Een juist afgestelde voerbak helpt om vermorsing te voorkomen en is nodig om de voergift af te stemmen op de opname van de varkens. Twee bespaarmaatregelen.

VARKENSBROK IS EEN KWART DUURDER DAN VORIG JAAR JUNI. NIETS WIJST OP EEN PRIJSDALING OP KORTE TERMIJN. SCHERP VOEREN IS EEN MIDDEL OM DE ERGSTE PIJN TE VERZACHTEN.

WRING DE BROK HELEMAAL UIT

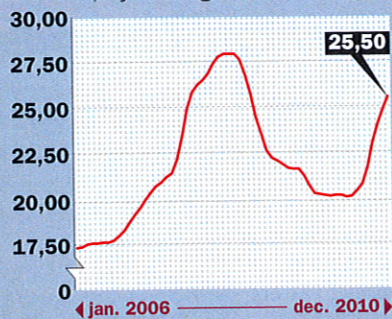
Voederconversie verlagen loont meer dan ooit

DE prijs van varkensbrok blijft zonder onderbreken stijgen. Oorzaak is de wereldwijde krapte aan grondstoffen. De prijs gaat nu snel naar het hoge niveau van 2008. Analisten voorspelden toen al dat boeren meer en meer rekening moeten houden met schommelingen in de voerprijs. De markt wordt minder stabiel. De analisten hebben gelijk. Twee jaar later trekt de voerprijs weer aan. De tijd dat de voerprijs jarenlang achtereen op een relatief stabiel en laag peil blijft hangen is voorgoed voorbij.

Veehouders staan machteloos tegenover de prijsstijgingen. Fabrikanten rekenen de hogere grondstoffenprijs geleidelijk door in hun voerprijs. In een vleesvarken gaat nu ruwweg €12,50 meer aan

Prijs gaat lijnrecht omhoog

prijs vleesvarkensbrok, in € per 100 kg, excl. btw, bij levering van 8 ton

bron: LEI

De prijs gaat in strakke lijn omhoog. Een ommekeer is niet in zicht, aldus experts.

voer dan vorig jaar juni het geval was. Duur voer is een feit. Niettemin kan een boer maatregelen nemen om de scherpe kantjes er af te halen door in ieder geval alles uit de brok te halen. Dat begint met kijken of er niets gemorst of verknoeid wordt, maar gaat nog een stuk verder. Sturen op voederconversie en rantsoen-optimalisatie zijn voorbeelden daarvan. Het dioxineschandaal in Duitsland zet alles even op zijn kop. Als de crisis voorbij is, zullen de opbrengstrijzen aantrekken. Desondanks blijft het ook na de crisis broodnodig om de voerkosten te verlagen. Spil in het verlagen van de voerkosten op een vleesvarkensbedrijf is de voederconversie. Verlagen van de voederconversie met 0,1 levert per varken zeker €2

op bij de huidige voerprijs (9 kilo voer à 23 cent per kilo). Agrovision-cijfers onderstrepen het belang van een scherpe voederconversie. Er is een direct verband tussen voederconversie en voerwinst. Gerangschikt naar voederconversie hebben bedrijven met de laagste voederconversie de hoogste voerwinst en omgekeerd.

Scala aan maatregelen

Om het voerverbruik en de voederconversie te verlagen, is een scala aan maatregelen denkbaar. Een greep daaruit staat hiernaast. Zoals bij het doorvoeren van iedere verbetering geldt, begint het met aandacht. In dat opzicht verbaast teamcoördinator varkens Eelco van de Hoef van Rijnvallei zich nogal ➔

ADVIEZEN OM DE SCHERPE KANTJES VAN DE **HOGE VOERPRIJS** AF TE HALEN.

Bespaartips op een rij

Zuinig en efficiënt met voer omspringen loont altijd. Dat geldt des te meer als voedermiddelen duur zijn. Uit de koker van voerfabrikanten ForFarmers, Coppens, Vitelia en Rijnvallei volgt hieronder een reeks bespaartips:

- ▶ Voorkom vermorsing van voer. Stel daarom voerbakken correct af. Hooguit 60 gram brok per tien keer kleppen. Stel ook alle bakken af.
- ▶ Herstel bakken die slijtage vertonen. Leg bijvoorbeeld een metalen buisje in de voorraadbak als de doorlaat te groot is. Verhoog de opzetrand zodra die slijt.
- ▶ Laat uw voerinstallatie testen, zowel bij droogvoer als bij vochtig voeder.
- ▶ Controleer het gewicht en de plaats van het uitgedoseerde voer. Bepaal ook het soortelijk gewicht van het voer. De informatie toont of uw varkens de gewenste kilo's binnenkrijgen.
- ▶ Weeg een aantal varkens meerdere malen in het mesttraject. Uit de gewichtstoename blijkt per levensfase of de varkens het voer goed benutten.
- ▶ Kijk of het rantsoen verder is te optimaliseren. Hulpmiddel daarbij zijn de voerriichtlijnen van de fokkerijorganisatie en uw voerforlichter.
- ▶ Zet voerovergangen geleidelijk door. Schommelingen in het rantsoen verlagen de opname, zodat de voederconversie per saldo stijgt.
- ▶ Waak over de diergezondheid, pas desnoods entingen toe, gezonde dieren groeien efficiënter.
- ▶ Zorg voor kwalitatief goed en genoeg drinkwater. De doorstroom van nipples moet tussen 0,5 en 0,7 liter per minuut zitten. Meer doorstroom leidt tot voervermorsing. Water met schimmels of bacteriën ondermijnt de darmgezondheid.
- ▶ Zorg voor een uitstekend klimaat in de afdelingen. Controleer de instellingen of laat een klimaatdeskundige het klimaat eens doormeten en de instellingen checken. Een goed klimaat draagt bij aan gezonde varkens en dus goede resultaten.
- ▶ Beoordeel de afleverstrategie. Varkens die buiten het kortingsvrije traject vallen, hebben relatief hogere voerkosten.
- ▶ Leg varkens warm op. In de jeugd moet opgenomen energie zoveel mogelijk terugkomen in groei.
- ▶ Leg geen biggen op onder 22 kilo en alleen zo uniform mogelijk. Dit bevordert de jeugdgroei.

Voorgaande tips zijn van technische aard, de volgende zitten op ondernemersniveau:

- ▶ Vergelijk continu de belangrijkste technische resultaten met collega's, zodat u weet hoe uw varkens presteren.
- ▶ Neem deel aan een studieclub, van collega's komt vaak toepasbare en dus goede informatie.
- ▶ Houd de saldo top 10 van collega's goed in de gaten. Waarin onderscheiden zij zich?
- ▶ Verleng het beste van uw adviseurs. Denk proactief om (gezondheids)problemen te voorkomen.
- ▶ Laat een buitenstaander de resultaten van uw bedrijf eens doorlichten en de varkens goed bekijken. Voorkom hiermee bedrijfsblindheid.

eens over de houding van boeren. „Regelmatig discussiëren we met varkenshouders over verbeterpunten in de voeding, maar met de uitkomsten daarvan gebeurt lang niet altijd wat.”

Naast kennis van adviseurs is informatie van collega's waardevol. In dat opzicht valt in een studieclub veel te leren. Interessant is wat de saldo top 10-boeren doen. Wat doen zij anders? Zoals bekend zijn er nog steeds grote verschillen in onderling resultaat. Er valt dus op tal van bedrijven nog veel te verbeteren.

Rantsoenoptimalisatie

Om scherp te voeren is het van groot belang dat het rantsoen zo strak mogelijk aansluit op de behoefte van het varken. Daarbij is het nodig twee dingen te weten: het gewicht en de voeropname van de varkens. Met die kennis valt te bepalen wat een varken met het voer doet in een bepaald groeitraject. Gedurende de hele mestperiode, maar zeker in de afmestperiode moet het voer aansluiten bij de behoefte van de varkens.

De voeropname kent eigenlijk geen enkele boer. Op bedrijven waar onbepaald wordt gevoerd is dat zeker nodig om te weten. De opname bepaalt mede de keuze van het type (afmest)voer.

Iets te luxe, en daarom duurder voer verstrekken is met de huidige krappe marges onverstandig. Verkoopster Michel van den Bergh van Vitelia Voeders daarover: „Zo veel mogelijk rondes maken loont op dit ogenblik niet. In tijden van ruime marges loont iets luxer voer wel. Als er dan iets meer voer in een varken gaat zonder dat het volledig wordt benut, is er geen man overboord. Dan moet de nadruk op meer omzet liggen, terwijl nu kostenbeheersing centraal moet staan.”

Voer besparen is uiteindelijk een optel-

VOEDERWAARDE.NL LEIDT TOT MEER OPENHEID OVER VOER, ZEGT WYNO ZWANENBURG. 'ELKE VOERPRODUCENT MOET MEEDOEN.'

'Niet meer klachten dan anders'

In vergelijking met twee jaar terug is de relatie tussen boeren en voerfabrikanten veranderd, ziet NVV-voorzitter Wyno Zwanenburg. Boeren sturen aan op meer openheid van hun leverancier over de voersamenstelling - en krijgen die vaak ook, aldus Zwanenburg. Fabrikanten werken ook meer met vastere recepten.

Dat was twee jaar terug anders. Een flinke groep boeren zag de technische resultaten in de stal achteruit gaan en de kleur en samenstelling van de mest weken af van gangbaar. De boeren wantrouwden de zaak en trokken aan de bel bij de NVV, omdat zij vermoed-

den dat met het voer was gesjoemeld. Duur graan werd vervangen door tapioca om het voer, dat toen ook erg duur was, nog enigszins betaalbaar te houden.

Deze klachten komen nu de voerprijs weer sterk in de lift zit, niet binnen bij de NVV, aldus Zwanenburg. „Boeren klagen niet vaker over het voer dan anders.” Volgens Zwanenburg draagt het project Voederwaarde.nl, waarin ondertussen een tiental voerleveranciers participeren, eraan bij dat in de volle breedte meer openheid ontstaat over het voer en de samenstelling. „Wij zien het liefste dat iedere fabrikant meedoet aan Voederwaarde.nl.”

Het wegen van vleesvarkens heeft twee doelen. Het helpt om secuur binnen de gewichtsgrenzen te leveren en is onmisbaar om vast te stellen of de varkens het voer volledig benutten. Als de groei achterblijft bij de voeropname, past mogelijk de voersoort niet bij de dieren. In dat geval is het zaak het rantsoen te optimaliseren.

FOTO: MARK PASVEER

Bestel niet blindelings het goedkoopste voer uit het assortiment

In tijden van duur voer overschakelen op de goedkoopste soort uit het assortiment van de fabrikant is zelden een oplossing om de voerkosten te drukken. Het tegenovergestelde net zo min. Het verdient echter alle aandacht voer te verstrekken dat strak aansluit bij de genetica en leeftijd van het varken. Kortom, rantsoenoptimalisatie.

Volgens Eelco van de Hoef, teamcoördinator varkens van Rijnvallei, is

het nu meer dan ooit van belang in te zetten op voederconversie. Daarbij is de jeugdgroei van groot belang. „In grote lijnen adviseer ik daarom te starten met een energie- en eiwitrijk voer en wat energie-arter voer in de afmestfase. Dit geldt vooral voor Tempo's en Duroc-achtige varkens. Bij beren moet je dit juist niet doen. Die vragen van af de opleg tot aan de slacht eiwitrijk voer.”

Verkoopster Michel

van den Bergh van Vitelia Voeders adviseert alleen voer met hoge energie- en aminozuurgehalten als de varkens er daadwerkelijk wat mee doen. Door varkens te wegen wordt dat zichtbaar. Van den Bergh raadt soms aan bij Tempo's en Talenten in de afmestfase te kiezen voor minder energierijk voer. De groei en karkaskwaliteit lijden daar niet onder, is zijn ervaring. „Luxe voer geeft zelfs risico van vervetting.”

som van meerdere maatregelen consequent doorvoeren. Dat begint met het voorkomen van vermorsing door de voerbakken goed af te stellen, de opbrengst van nippels te testen en de voerinstallatie te ijken. Vaak zijn de maatregelen eenvoudig uit te voeren. Toch heeft het op veel bedrijven geen prioriteit, terwijl het wel belangrijk is. Naast maatregelen op voerniveau moet de stal ook kloppen. De ventilatie is van grote invloed op de diergezondheid. Een varken dat gezond is, groeit beter en heeft minder voer nodig. De puntjes op de i zetten kost tijd en mogelijk ook wat geld. Desondanks zal de investering zich snel uitbetalen in harde euro's. Want met de huidige voerprijs levert een kleine besparing al veel op.

Kees van Dooren